

Sygn. akt IV CZ 120/12

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa B. B.

przeciwko J. B.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 listopada 2012 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie drugim wyroku

Sądu Apelacyjnego

z dnia 5 kwietnia 2012 r.,

I. oddala zażalenie;

**II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 300 (trzysta)
zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2012 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda B. B. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 19 października 2011 r. oddalającego jego powództwo przeciwko synowi J. B. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

W zażaleniu na rozstrzygnięcie o kosztach postępowania powód zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie art. 102 k.p.c. „poprzez jego niezastosowanie podczas gdy z okoliczności sprawy, a w szczególności nakład pracy pełnomocnika pozwanego a także sytuacja materialna powoda wskazywały na możliwość zastosowania tego przepisu”, wnosząc o zmianę postanowienia i odstąpienie od obciążenia kosztami procesu ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy w zaskarżonej części do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Skorzystanie z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego dyskrejonalnej decyzji, opartej na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną całokształtu okoliczności sprawy, należy przesądzenie, czy wystąpił przewidziany w tym przepisie szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2010 r., I PZ 2/10, OSNCP 2011, nr 23-24, poz. 297 oraz z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 10/02, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 98). Nie oznacza to, że ocena ta może być dowolna i uchyla się spod kontroli instancyjnej, jednak sąd odwoławczy może ją podważyć jedynie wówczas, gdy jest ona rażąco niesprawiedliwa (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2011 r., III CZ 67/10, niepubl.).

Jeżeli sąd w sprawie nie zastosował art. 102 k.p.c. i nie odstąpił od obciążenia kosztami postępowania strony, która sprawę przegrała, postawienie sądowi skutecznego zarzutu z tego tytułu wymaga wykazania, że istniały podstawy do zastosowania tego przepisu w związku z wystąpieniem szczególnie uzasadnionego przypadku, który sąd powinien był uwzględnić. Należy zauważyć, że nie w każdej sprawie zachodzą podstawy do rozważania zastosowania tego przepisu, gdyż decydują o tym okoliczności faktyczne konkretnej sprawy.

Powód nie przedstawił argumentów przekonujących, że okoliczności sprawy świadczą o wystąpieniu takiego przypadku; sam zresztą w zażaleniu wskazał na możliwość, a nie na powinność zastosowania art. 102 k.p.c.

Chybiony jest argument wskazujący, że zasądzone na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego w stawce minimalnej przewidzianej w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349) są niewspółmiernie wysokie w stosunku do nakładu pracy pełnomocnika pozwanego oraz stopnia zawiłości sprawy. Zasądzone koszty odpowiadają stawce minimalnej wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi, która jest dla Sądu wiążąca. Sąd może brać pod uwagę nakład pracy pełnomocnika oraz stopień zawiłości sprawy wówczas, gdy zasądza zwrot kosztów obejmujących wynagrodzenie w stawce wyższej niż minimalna, co wynika z § 2 ust. 2 rozporządzenia. Ponadto, oceniając nakład pracy pełnomocnika pozwanego w sprawie, należy uznać, że pełnomocnik ten uczynił wszystko, co należało uczynić w zastępstwie mocodawcy w postępowaniu apelacyjnym, a więc sporządził i wniósł odpowiedź na apelację oraz wziął udział w rozprawie apelacyjnej.

Niezasadnie także skarżący powołuje się na swoją sytuację majątkową jako okoliczność mającą świadczyć o wystąpieniu szczególnie uzasadnionego wypadku w rozumieniu art. 102 k.p.c. Chociaż sytuację tę można uznać za trudną, nie stanowi ona samodzielnej przesłanki zastosowania tego przepisu. Zwłaszcza w okolicznościach sprawy brak dostatecznych podstaw, aby pozbawiać pozwanego należnego mu zwrotu kosztów, które poniósł w sprawie w związku konieczną

obroną, to bowiem przeciwko niemu skarżący wytoczył bezzasadne powództwo, a po jego oddaleniu wniósł bezzasadną apelację, będąc reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru i mając świadomość podjętego ryzyka w postaci przegrania procesu. W takiej sytuacji art. 102 k.p.c. nie znajdował zastosowania (por. powołane postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 10/02).

Podsumowując, w zażaleniu brak argumentów, które świadczyłyby o tym, że rozstrzygnięcie o kosztach procesu było rażąco niesprawiedliwe, a Sąd nie zastosował art. 102 k.p.c. i nie odstąpił od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów poniesionych przez pozwanego pomimo, iż przemawiały za tym okoliczności sprawy.

Z omówionych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono stosownie do art. 98 § 1 i 3 oraz art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹, 391 § 1 i art. 394¹ § 3 k.p.c.